

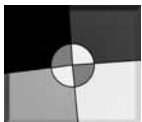
Il-ħajja ta' persuni b'dizabilità li għandhom imgiba diffiċli ħafna

VERŻJONI FAĊLI BIEX TAQRA

Il-ħajja ta' persuni b'diżabilità li għandhom imġiba diffiċli ħafna

Verżjoni Faċli biex taqra

KUMMISSJONI NAZZJONALI
PERSUNI B'DIŻABILITÀ

www.knpd.org

Introduzzjoni

Bejn Marzu u Ġunju 2012 sar studju biex in-nies jitgħallmu kif tkun il-ħajja ta' persuni b'diżabilità li għandhom imġiba diffiċli ħafna.

Dan l-istudju huwa parti minn proġett li permezz tiegħu ser ikun hemm taħriġ għall-ħaddiema li jaħdmu ma' persuni b'diżabilità li għandhom imġiba diffiċli ħafna.

Imġiba diffiċli ħafna tfisser li, il-persuna b'diżabilità ma tistax tikkontrolla l-imġiba tagħha stess minħabba xi kundizzjoni. Il-persuna b'diżabilità li għandha imġiba diffiċli ħafna jista' jkun li twegġa' lilha nnifisha jew lil persuni oħra li jkunu magħha. F'Malta hawn madwar 1,000 persuna b'diżabilità b'imġiba diffiċli li jirċievu xi servizz.

ħafna drabi, persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna jkunu f'riskju li ma jkollhomx ċans jitgħallmu, jaħdmu u jithalltu man-nies.

Dan l-istudju ser jgħin sabiex it-taħriġ li ser jingħata lill-ħaddiema jkun kemm jista' jkun jgħodd għalihom.

Min Ħa Sehem

Għal dan l-istudju ġew intervistati 100 persuna b'diżabilità li għandhom imġiba diffiċli ħafna jew il-ġenituri tagħhom, kif ukoll 100 ħaddiem jew ħaddiema li jaħdmu magħhom.

Informazzjoni dwar il-persuni b'dizabilità b'imġiba diffiċli ħafna li ħadu sehem fl-istudju

Il-persuni b'dizabilità li għandhom imġiba diffiċli kellhom etajiet differenti, min kien żgħir u min kien kbir. Ħafna miż-żgħar kienu subien jew ġuvintur u ħafna mill-kbar kienu nisa. Ħafna mill-persuni b'dizabilità li għandhom imġiba diffiċli li ġew intervistati, jgħixu f'Malta u ftit f'Għawdex.

Ħafna mill-persuni b'dizabilità li għandhom imġiba diffiċli ħafna jgħixu mal-ġenituri tagħhom, filwaqt li ftit jgħixu fi djar apposta għall-persuni b'dizabilità ma' ħaddiema li jgħinuhom f'li jkollhom bżonn. Dawk li jgħixu mal-ġenituri huma żgħar fl-età u dawk li jgħixu fi djar apposta huma kbar fl-età.

F'Għawdex hemm aktar persuni b'dizabilità b'imġiba diffiċli ħafna li jgħixu mal-ġenituri tagħhom milli fi djar apposta.

Kundizzjonijiet u tipi ta' mġiba tal-persuni b'dizabilità b'imġiba diffiċli ħafna

Persuni b'dizabilità b'imġiba diffiċli ħafna jkollhom xi kundizzjoni oħra. L-iktar kundizzjoni komuni hija l-awtiżmu. Kundizzjonijiet oħra huma:

- nuqqas ta' smiġħ
- nuqqas ta' dawl
- *Down Syndrome*
- Epilessija

Hafna persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli hafna għandhom kundizzjoni waħda. Ftit persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli hafna għandhom aktar minn kundizzjoni waħda.

Mill-istudju ħareġ li hemm tipi differenti ta' mgiba diffiċli hafna. Dawn jistgħu jkunu:

- li persuna twegġa' lilha nnifisha
- li tkisser l-oġġetti
- li tagħti daqqiet lil persuni oħra
- li toffendi bil-kliem lil persuni oħra

Hafna mill-persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli hafna jagħmlu tip ta' mgiba diffiċli waħda. Ftit persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli hafna jagħmlu aktar minn tip ta' mgiba diffiċli waħda.

Attivitajiet li jagħmlu persuni b'dizabilità li għandhom imgiba diffiċli hafna

Ftit inqas min-nofs tal-persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli hafna jattendu xi post matul il-ġurnata. Din l-attività tista' tkun l-iskola jew centru ta' matul il-jum.

Hafna persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli hafna għandhom bżonn min jgħinhom biex jilbsu, jinħaslu, jieklu, joħroġu u jitkellmu ma' haddieħor.

Ftit persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli jilbsu, jinħaslu, jieklu, joħroġu u jitkellmu ma' haddieħor mingħajr għajjnuna.

Informazzjoni dwar il-haddiema li jaħdmu mal-persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli hafna li ħadu sehem fl-istudju

Hafna mill-haddiema li jaħdmu ma' persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli huma nisa. Dan jgħodd kemm għal Malta kif ukoll għal Għawdex. Dawn il-haddiema qalu li huma jaħdmu biex jaraw li l-persuni b'dizabilità b'imgiba diffiċli hafna jkunu kuntenti u jkollhom ambjent komdu fejn jgħixu.

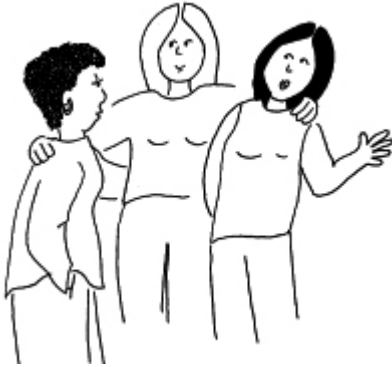

L-opinjoni tal-ħaddiema dwar x'inhom importanti fix-xogħol tagħhom

Ħafna mill-ħaddiema jemmnu li huwa importanti ħafna li:

- Jaħdmu ma' persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna bil-kalma
- Jgħallmu lill-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna mod ieħor kif jagħmlu l-affarijiet
- Jqattgħu ħafna hin mal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna
- Jaħdmu b'mod differenti mal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna skont il-bżonnijiet tagħhom
- Jippjanaw kif ser jaħdmu biex il-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna jaqdu l-bżonnijiet tagħhom
- Jaraw jekk ikun hemm bidla fl-imġiba tal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna

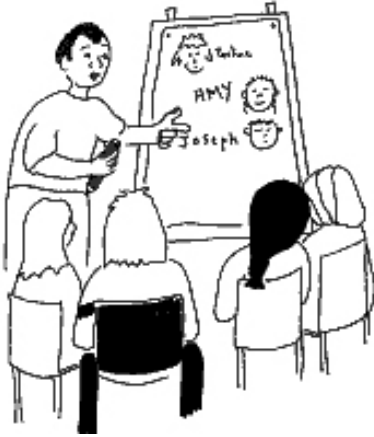
L-ideat tal-ħaddiema dwar xogħolhom

Il-ħaddiema li jaħdmu mal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna jagħtu kas ta' kif il-ġenituri jieħdu ħsieb lil uliedhom. Ħafna mill-ħaddiema jemmnu li qed jagħmlu xogħol tajjeb mal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna. Ftit mill-ħaddiema jemmnu li jistgħu jagħmlu xogħolhom aħjar.

Esperjenza u taħriġ tal-ħaddiema

Il-ħaddiema jagħmlu korsijiet differenti sabiex ikunu jistgħu jaħdmu ma' persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna. Dawk il-ħaddiema li m'għandhomx taħriġ jemmnu li tgħallmu ħafna mill-esperjenza fix-xogħol. Ħafna mill-ħaddiema li studjaw biex jibdeu jaħdmu ma' persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna ħadu aktar taħriġ biex jgħinjom fix-xogħol.

Konkluzjoni

Dan l-istudju sar għall-gid tal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna. Dawn huma l-aktar riżultati importanti li ħarġu mill-istudju:

- Il-ġenituri tal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna jibzġhu li persuni oħrajn jgħajru lil uliedhom u anke li n-nies jarawhom bħala nies li mhux kapaci jitgħallmu.
- Il-ġenituri tal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli jemmnu li hemm bżonn li n-nies jitgħallmu fuq l-imġiba diffiċli ħafna sabiex uliedhom ikunu jistgħu jagħmluha aktar man-nies.
- Il-ġenituri qalu li jixtiequ jitgħallmu dwar kif jieħdu ħsieb uliedhom li għandhom imġiba diffiċli.
- Il-ġenituri qalu wkoll li jixtiequ jkollhom il-flus biex iħallsu għal servizzi ta' mistrieħ għax xi kultant iħossuhom għajjenin.
- Kwazi l-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna, kollha Għawdxin, jgħixu mal-familja tagħhom. Xi ġenituri minn Għawdex qalu li m'hemmx servizzi li jistgħu jkunu ta' għajjnuna għalihom.
- Il-ġenituri tal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna jemmnu li uliedhom ma jistgħux joħroġu għax m'hawnx postijiet adattati għalihom. Minħabba f'hekk, uliedhom ikollhom jibqgħu ġewwa għal ħafna ħin u l-imġiba tagħhom tkompli ssir aktar diffiċli.
- Il-ħaddiemali ġew intervistati jemmnu li għandhom bżonn ta' ħriġ għax xi kultant ma jkunux jafu kif ser iġibu ruħhom mal-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli ħafna.

- Il-ħaddiema jemmnu wkoll li tobba u professjonisti oħra bħal *nurses*, *physiotherapists*, *occupational therapists* u *speech therapists* għandhom imorru għand il-persuni b'diżabilità b'imġiba diffiċli meta dawn ikollhom bżonn.
- Il-ħaddiema li ġew intervistati qalu wkoll li huwa importanti li jitgħallmu minn xulxin billi jtkellmu flimkien dwar ix-xogħol tagħhom.

L-istampi ġew meħuda minn *Change Picture Bank*
Għal aktar informazzjoni żur il-websajt
www.changepeople.co.uk

**Kummissjoni Nazzjonali
Persuni b'Diżabilità**

Buġeja Institute, Triq Braille

Santa Venera, SVR1619

Tel: 2278 8555

Fax: 2278 8490

SMS biss: 7978 8555

Email: helpdesk@knpd.org

www.knpd.org

Facebook: www.facebook.com/knpd.malta

Twitter: twitter.com/KNPDmalta

Programm Operattiv II – Politika ta' Koeżjoni 2007-2013
Insafħu hilietna għal Aktar Impjegji u Kwalità ta' Hajja Ahjar
Proġett parzjalment iffinanzjat mill-Unjoni Ewropea
Fond Soċjali Ewropew (FSE)

Rata ta' Ko-finanzjament: 85% Fondi UE; 15% Fondi Nazzjonali

Ninvestu fil-futur tiegħek